

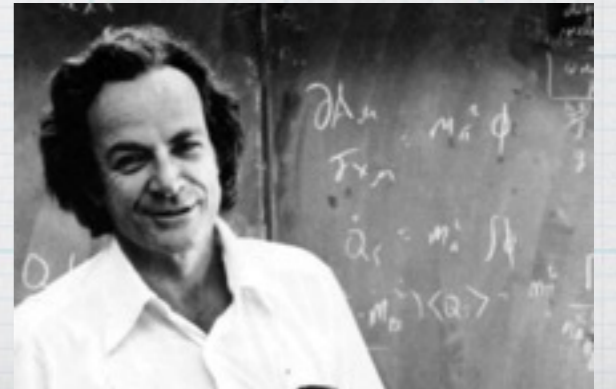
Hoşgeldiniz

TÖÇ-6

Bilim herhangi bir şeyin

- nasıl bilindiğini
- ne kadar bilindiğini
- hangi kanıtlara dayanarak bilindiğini
- gerçeğin yalandan ve gösteriden nasıl ayrılabileceğini öğretmektir.

1 R.P. Feynman

teşekkürler

- * Siz öğretmenlere: burada olduğunuz ve bilim ateşini gençlere aktaracağınız için
- * Ders anlatan araştırmacılara: kendi zamanlarından ayırıp karşılık beklemeden yaptıklarını anlattıkları, labı gezdirdikleri için
- * MEB'e: katılımları ve destekleri için

Haftanın Planı

* Dersler

* Deney Alanlarına geziler

* Değerlendirme formları

* Tartışma oturumu

* Akşamları grup çalışması ve ödev

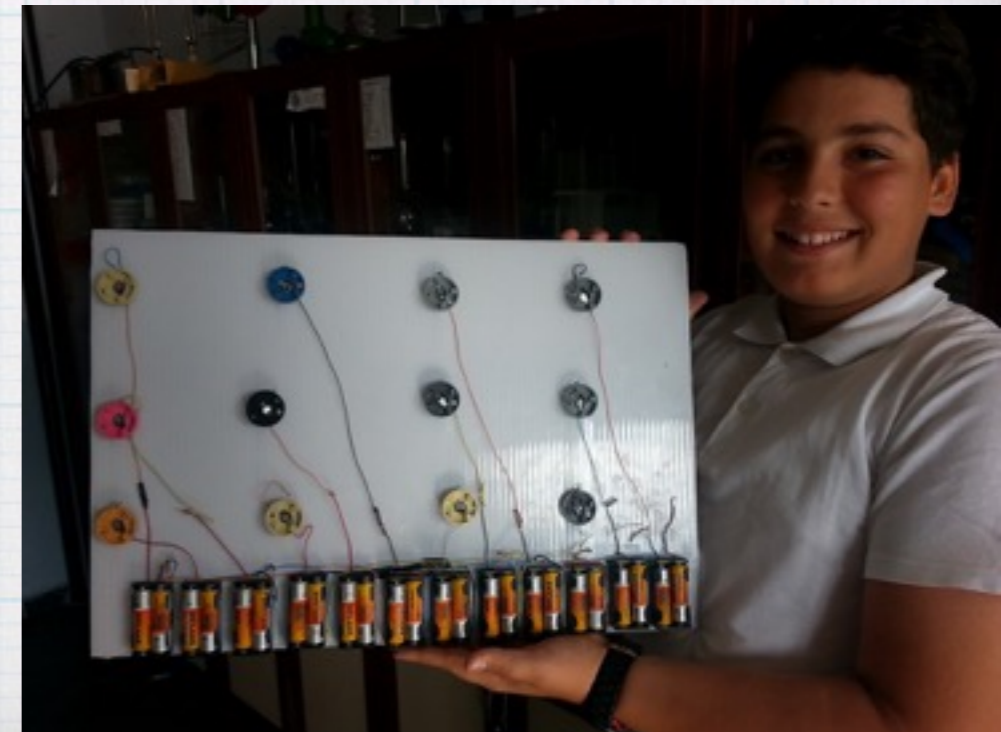
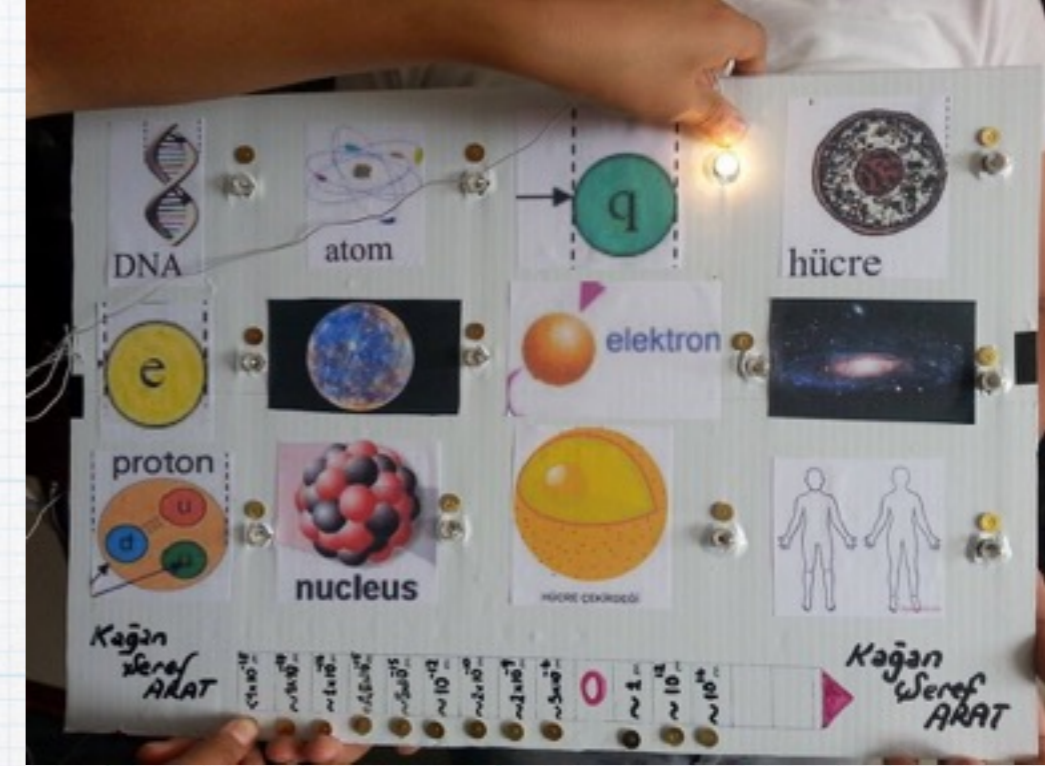

CERN'deki Türk Öğretmen Çalıştayına İllere Göre Katılım (toplam 192 kişi)

- gruplarınıza bakın – konunuza hakim olun
- 2-3 hafta sonra skype üzerinden buluşulacak
- 10 – 15 dakikalık sunum yapılacak
- gruptaki herkes tek tek yapacak

Beklentilerimiz

- * Merak ateşini yakmak ve yaktırmak
- * Sorgulayan gençler yetiştirmek
  - * soru sormaktan korkmayan, ezberi değil anlamayı amaçlayan gençler.
- * Bilimin önemini kavratmak
  - * gerçeğe ulaşmanın tek yolunun bilimsel düşünce olduğunu anlayan gençler.
- * Bilgi aktarmak
  - * Her sorunun yanıtını bilemeyiz, ancak nereden ve nasıl öğrenmeye başlayabileceğimizi bilmeliyiz.
- * Deney ve gözlem yapmaya özendirme
  - * Yaratamadığımı anlayamam (RPF)

Buraya nasıl geldik?

* MÖ 2400: piramitler - taş ustalığı ve Abaküs

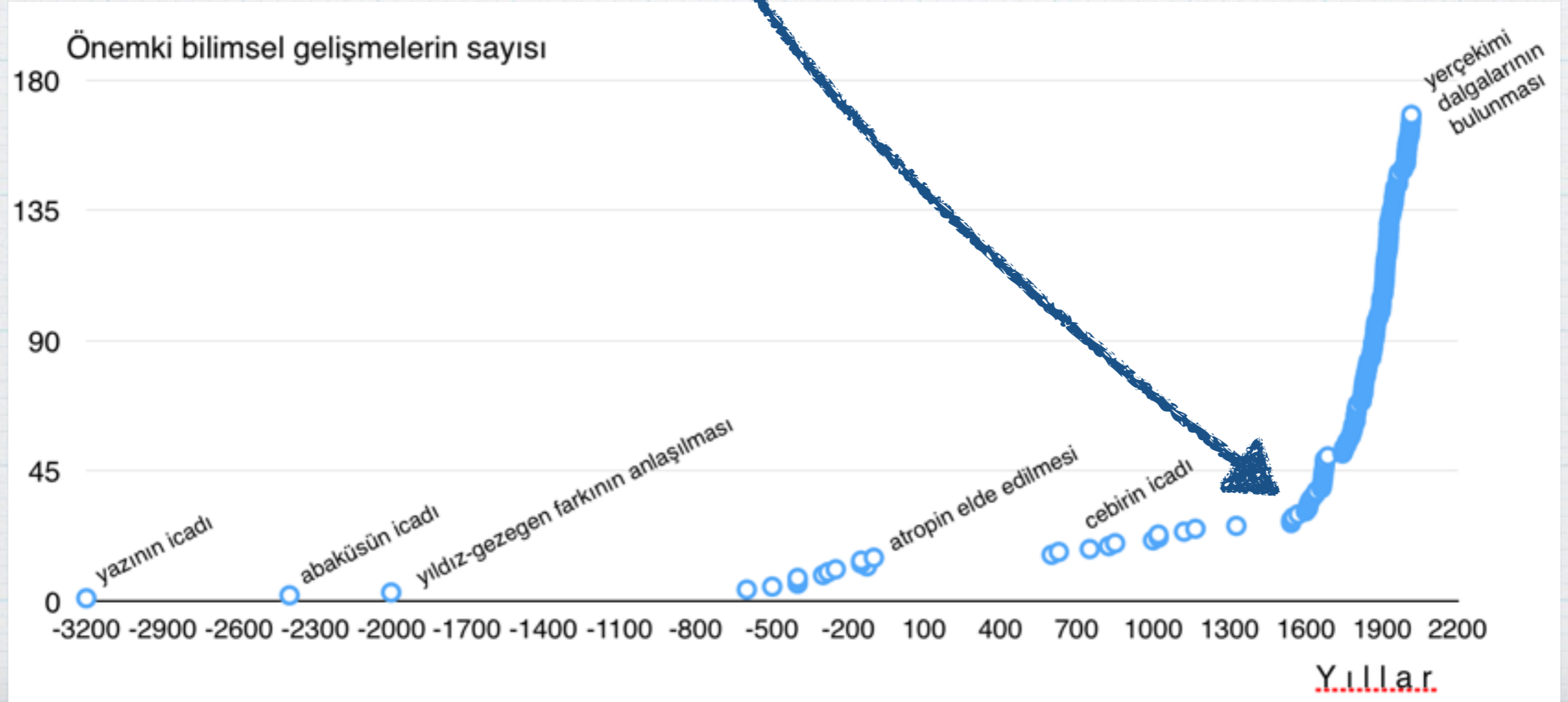
* MÖ 400: atomcu felsefe ve 4 "temel unsur" karşı karşıya

* Ortaçağ: Simya

* Rönesans ve Aydınlanma: Bilimsel düşüncenin doğusu

* 1903 ilk uçak, 66 yıl sonra ayda insan yürüdü.

* 1897 elektronun keşfi, 46 yıl sonra ilk insan kontrollü nükleer reaktör

Bilimsel Yöntem

- * Öğrenmek için soru sorarız.
  - * Doğayı öğrenmek için de soru sormak gerekir.
  - * Doğa ise konuşmaz; sadece işler.
    - * Doğaya soru sormak = deneysel bilim
    - * Doğaya soru sorabilen kişi = deneyci
      - * Bu felsefe değil: doğa ile etkileşerek soruluyor
    - * Doğanın verdiği cevap = deney sonucu (bilgi)
      - * "somut" sonuç veren ve bağımsız kişilerce tekrarlanabilir deneyler olmalı
      - * bir başkasının iddiaları ya çürütülmeli ya da kabul edilmeli
- * Evet/hayır ile öyküyü tahmin etme oyunu gibi:
  - * Sorulan soru = deney düzeneği
  - * Alınan evet/hayır cevabı = deney sonucu
  - * Tahmin ettiğimiz öykü = doğayı açıklayan kuram

Kavramlar

- * Doğanın işleyişini anlamamanın yolu: olanı olduğu gibi görmek, ölçmek ve kuramını yapmaktır.
  - * Veri topla = gözlem.
  - * Veriyi açıklayacak matematiksel yapıyı türet = kuram.
  - * Matematiği kullanarak hesap yap ve çıkan sonucu doğa ile karşılaştır = deney.
- * Kanun - yasa
  - * Bazı şartlar altında, belirli bir doğal veya bilimsel olayın daima olacağını söyleyen ve gözlemlerden çıkarılan bir ifade: termodinamiğin ikinci yasası, yerçekimi yasası.
- * Teori - kuram
  - * Açıklanmak istenen şeyden bağımsız esas ilkeler kullanılarak o şeyi açıklayan bir fikir sistemi: Darwin'in evrim teorisi, Elektromanyetik teori.
- * Hipotez - varsayım
  - * Daha fazla araştırma için bir başlangıç noktası olsun diye sınırlı kanıtlara dayanarak yapılan bir varsayım ya da öneri.

“horror vacui”
doğa boşluktan korkar

“aether - Eter”
kavramı Platon'dan
1887 M-M deneyine
kadar bilimi yordu.

1644 Toricelli deneyi
doğada boşluk
olabildiğini gösterdi.

- + Newton yerçekimi kanunu!!!
- YANLIŞ.
adı kanun diye doğru olması gerekmiyor.
- + Ya ne doğru?
- Einstein'ın göreliliği
- + O ne?
- Bir kuram...

kişisel bir not

- * Kelimeler anlaşılmaq içindir, ezberlenmek için değildir.
- * Bir kelimeyi tekrar edebiliyor olmak o kavramı anlamak anlamına gelmez.
- * Bu yüzden Türkçe: sadece konuşma dili olarak değil bilim dili olarak Türkçe
- * "Plaza Türkçesi" ile değil öztürkçe bilim
  - * emitans değil yayılım, teori değil kuram, siklotron değil döndürgeç...